

CJENA lista: U pretplati za šitavu god. K 36.—, za polugodište K 18.—, tromjesečno K 9.—, mjesečno K 3.60, u maloprodaji 12 fil. pojedini broj. OGLASI primaju se u upravi lista trg. Cuztoza 1

HRVATSKI LIST

HRVATSKILIST* izlazi u naknadnoj tiskari JOS. KRMPOTIĆ u Puli trg. Cuztoza 1. Uredništvo: Slobodna ulica br. 24. — Odgovorni urednik JOSIP HAIN u Puli. — Rukopisi se ne vraćaju.

Izlazi svaki dan u 5 sati ujutro.

godina IV.

U Puli, utorak 1. siječnja 1918.

Broj 893.

Srećna nova godina!

Uvijek se, na početku svake godine, stvaraju novi nacrti; čovjek si zamišlja neka nova poduzeća, koja će nadmašiti sve ono, što je on dotad učinio. Čovjek sam želi i teži uvijek za nečim novim, višim, savršenijim. Ili želi, da pronadje nove izvore bogatstva, ili hoće, da si osnuje podlogu za bolji, ljepši, a možda i udobniji život. Obračunava s onim starim, proračunava, doznaje, da se je u nadama prevario, da nije možda uspio u svemu, kako si je sam to na početku prošle godine umišljao, zabacuje sve ono staro, što mu se čini izgledano i preživjelo, pa onda počima graditi novo, opet čvrsto uvjeren, da će ovo sigurno uspjeti, i da će nadmašiti sve ono, što je on do tada stvarao i stvorio. Vjeruje opet u svoju sreću, u sudbinu, koja će mu sama sve donijeti, pušta neka opet sve ide svojim običnim tokom, pomalo zaboravlja, da je imao nekakove nove nacрте, dok ga na svršetku godine opet stara godina ne podsjeti, da on zapravo nije uradio ništa. I onda ostaje razočaran, ne zna si lijeka i pomoći, kad vidi, da mu se sve kule ruše, i od svega onoga, što na početku godine namjerava provesti, ne ostaje na koncu ništa, do li trpke uspomena i možda suvlišna spočitavanja. I mi, eto, imademo na početku nove godine u našoj torbici sakrivene velike nacрте. Učinili smo račun, puno smo toga zbrojili i puno toga odbili, ali ipak — ostao nam je rezultat. Malen još, neznan, ali ipak jest tu, i mi mu se kao malena djeca — prvomu svomu radu — veselimo. Rezultat je ovdje, evo, svaki ga može vidjeti i opipati, a svi oni naši novi nacrti, koji su u torbici sakriveni, idu za tim, da se taj rezultat proširi, poveća, da zauzme većeg maha, opsega, širih dimenzija. Da li ćemo u tom uspjeti? Zavisi to o nama — i o Vama! Budemo li zajedno radili, promišljeno, ozbiljno, budemo li svagdje dobro računali, mjerili svoju snagu i podupirali se međjusobno — uspjet ćemo sigurno. Svi mi već osjećamo, da se narodni duh budi i da se narodu obzor širi. Počima narod, da shvaća, što je zapravo dobro, a što je zlo, što njemu koristi, a što mu je na štetu. Počima svaki da shvaća, što je zapravo njegov cilj, cilj kao čovjeka pojedinca, radnika, seljaka, trgovca ili inog inteligenta. Narod, puk, koji sačinjavaju svi ti pojedinci, to je vrela naše narodne snage, to je moć, uspavana sila, koja se budi. A tu uspavanu silu treba teškošiti, njegovati, neka se u istinu probudi mlada, jaka i svježja, neka proguta ono, što njezinom bujnom razvitku stoji na putu. Da otkrijemo nekoliko nacрта iz one tajne torbice, moramo se otvoreno izjaviti: povodom nove godine stavljamo si za glavni cilj našeg rada, da narodnu školu ovdje u Puli ne samo zadržimo na životu, nego da se i postaramo oko njezinog proširenja i da nastojimo tvrdokorno, ustrajno i odvažno, da toj novoj školi podamo drugaricu, srednju školu. Nekoliko smo već puta nabacili bili to pitanje u našem listu, ovdje, ondje čuo se odjek i — ništa više. Ali pri tom ne smije, da ostane. Naši su nam zastupnici obećali svoje posredovanje, i mi im moramo biti iz dna duše zahvalni za to njihovo vršenje domoljubnih dužnosti. Vjerujemo, da nam oni žele pomoći, i da će nastojati, da nam pomognu. Ali nama treba brze, bezodvlačne pomoći. Treba spasiti ono, što se spasiti dađe, što je još ostalo pošteđeno od krute sudbine. Treba buditi uspavana sela, treba uzgajati zapuštenu djecu, treba se postarati za bolju, svježiju i sposobniju narodnu inteligenciju. Treba uvažiti sve potrebe onog radnika, koji se od rana jutra do kasne večeri muči u radionici, u ugljenu, u dimu. Treba ga upoznati, pokrenuti mu volju, treba se pobrinuti za njegov naraštaj. Kako ćemo sve to izvesti? Nije to lako, zaista, ali nije ni nemoguće. Imademo još, hvala Bogu, i učitelja i svećenika, a imamo i nekih ostataka naše inteligencije. I bude li svećenik, taj pravi pastir povjerenog mu naroda, uznastojao zajednički s učiteljem, koji mora da je ne samo prosvjetitelj, nego i uzgojitelj, budilac, nastojao da poradi s narodom za narod, i budu li svi oni nastojali oko međjusobnoga sblizenja, zadaća nam postaje lagljom. Svi u jednoj velikoj zajednici, u kojoj mora jedan podupirati drugoga, jedan raditi u korist svih onih ostalih, a svi oni opet budu li radili za njega — pojedinca, rad će uroditi plodom. Treba dakle međjusobna sblizenja, uzajamnog podupiranja. Svaki svećenik i svaki učitelj, koji hoće za narod da radi i da mu služba njegova ne bude samo prošlim znanatom, neka ispita potrebe svoje okoline, neka ih ispíše, stvarno obradi, a onda, kad se znađe, kakva je rana,

kolika je, i gdje je upravo, lakše je takodjer pronaći melem za tu ranu. Treba škole! Tražimo je! Zahtijevamo! Sabirajmo podatke, pitajmo onoga, koji možda sve to bolje razumije, pa onda naprijed! Eto rada! Početak je nove godine. Prošla nam je godina donijela možda mnogih razočaranja, možda smo od nje očekivali mir, onaj mir, kad je svaki bio zadovoljan, kad nije bilo nepotrebna bola. A mir nije osvanuo. Mi opet očekujemo. Da li ćemo se i ovaj put prevariti? Ali prošla godina, sve ako nam i nije donijela mira, ipak nam je porodila novu misao, misao narodnog ujedinjenja i oslobodjenja. I danas osjećamo, da imamo još mnogo krvne braće po svoj slovenskoj, hrvatskoj i srpskoj zemlji. Osjećamo, da ta braća misle na nas, i ustreba li, da će nam svakom zgodom priskočiti u pomoć. A mi dokažimo, da smo i sami nešto zavrijedili. Dokažimo, da smo se u istinu probudili, da nas je bič ipak prejak ošnuo, i da smo se snašli. Jedan drugog podupirajmo savjetom i činom, i držimo na umu, da sami sebi smo sve. Nemojmo, da opet propustimo mlitavu, kao po običaju, prilike, već je upotrebimo u svoju korist. Nemojmo, da budemo kao onaj napuhnuti mjehur sapunice, lijep, velik, blještav i sjajan, a samo puhneš, i nema ga više. Nemojmo, da opet osjetimo sve prokletstvo svoje nesreće, nemara, mlitavosti i jednodušnosti, da puštamo, neka se veliki događaji zbiraju pred našim očima, a mi da ostajemo tek mlitavi gledaoci. Nemojmo opet, da sve te riječi na početku godine budu samo onako utaman izrečene, a da ih nitko ne prigripi. Nemojmo, da se na svršetku godine ne budemo sami sebe stidjeli, i spočitavali si svoju nesposobnost za rad i za život. Nemojmo, da nas djeca ne budu proklinjala, e im nijesmo bili kadri, da izvojištimo a ma upravo ništa. U to ime, nek nam bude vesela, nek nas zadovolji i nek nas utješí nastavajuća: s r e ć n a n o v a g o d i n a!

AUSTRO-UGARSKI RATNI IZVJESTAJ.

Beč, 31. (D. u.) Službeno se javlja: Istočno bojište:

Primirje.

Talijansko bojište:

Iza žestoke je topovske i minometne priprave pošla jučer poslije podne francuska pješadija protiv našim položajima na Monte Tomba. Iza teške je borbe prošlo protivniku za rukom, da na nekoliko mjesta prodre u naše jarke. Protumjere su u tečaju.

Na ostalim odsječcima fronte mnogostruko živahna topnička djelatnost.

Poglavica generalnog stožera.

NJEMACKI RATNI IZVJESTAJ.

Berlin, 31. prosinca. (D. u.) Iz velikog se glavnog stana javlja:

Zapadno bojište.

Bojna skupina prijestolonasljednika Rupprechta: Uz jaku su topovsku zaštitu prodrli engleski odjeli sjeverno od crte Boesinghe Staden. Naša ih je posada u lijevcima bacila natrag i privela nekoliko zarobljenika. Kod Bezelaere je neprijatelj pojačavao preko dana svoju topničku vatru. Žestoke borbe sa minama kod Hullucha i Lensa. Južno od Greincourta odbijen bje neprijateljski sunak u borbi iz bliza. Najpominje pripravljenom su navalom osvojile jurišne čete hanoverskog, oldenburskog i brunšvičkog zapovjedništva kod Marcoinga engleske prednje jarke. Porajnski su bataljuni jurišali sjeverno od La Vacquerie na dijelove francuskih položaja. U mnogostrukim e protuudarcima mogao neprijatelj izgubiti zemljište djelomice opet predobiti. Kao zarobljenika bje privedeno 10 časnika i 365 momaka.

Bojna skupina njem. prijestolonasljednika: Na zapadnoj obali Moze i s obje strane Ornes povišena topnička djelatnost.

Bojna skupina vojvode Albrechta Würtemberškog: U izvidničkim bje bojevima na uzvisinama Moze zarobljeno nekoliko Francuza. Na zapadnoj je obali Mozele bila vatra pojačana.

Istočno bojište

Ništa nova.

Mucedonsko bojište:

Živahna topnička djelatnost izmedju Vardara i Dojranskog jezera.

Talijansko bojište.

Žestoke su topničke i minometne borbe trajala preko dana na sedlu Tomba. Popodne je navalila francuska pješadija i prodrila u dijelove položaja na Tombi.

Prigovornik glavnog sjela Ludendorff.

Mirovna pregovaranja.

Rotterdam, 28. List „Times“ veli na odgovor središnjih vlasti: Odgovor je upravljen kud i kamo manje na maksimaliste, negoli na saveznike Rusije. U istini imade odgovor svrhu, da potakne vlade alijiraca, neka se smjesta upuste u mirovne rasprave na temelju načela, prihvaćenih po središnjim vlastima koja načela vlade alijiraca ne prihvaćaju. List „Temps“ naglašuje, da nadvladane zemlje ne će primiti nikakove odštete. List veli konačno: Glede urođenika, koji se zajedno sa Nijemcima bore u Africi, postavlja Njemačka takovu odredbu, koja bi se u kud i kamo većoj mjeri mogla primijeniti na Alzaciju-Lorenu.

Carigrad, 30. (D. u.) Agence Milli priopćuje: Carskom iradom za vojnog opunomoćenika kod rasprava u Brest-Litovskom imenovani je general Izet-paša otputovao danas balkanskim vlakom. Izaslanstvo pod vodstvom bivšeg poslanika u Ateni, Gald-Kemel-beja zaputilo se je preko Berlina u Petrograd, da ondje raspravlja o uvjetima sveopćih odnošaja, koji bi se imali uspostaviti nakon utanačenja mira.

Beč, 31. (D. u.) „Fremdenblatt“ piše: Prekojučer je na večer stigao ovamo grof Czernin sa dijelom svoje pratnje iz Brest-Litovskog. Iz prlopcenja, koja smo primili od jednog od saučesnika na mirovnim pregovaranjima, može se stvoriti ova slika o dosadašnjem toku konferencije: Tok mirovnih pregovaranja: pruža opravdanu nadu, da će izmedju četvornog saveza i Rusije doći do potpunog sporazumka. No ne bi mislio dobro onaj, koji bi mislio, da se nemaju svladati više nikakove poteškoće. U teritorijalnim pitanjima postoji razlika mišljenja, koja se u glavnom odnose na modalitete, uz koje bi imalo glasovati pučanstvo područja, koja zasad zapošljavaju središnje vlasti. Rasprave dakle nijesu još ni na koji način dovršene, ali idu dobrom stazom. S jedne i druge strane pokazala najčišća i najiskrenija volja za mir, a kod vijećanja je prevladavao duh susretljivosti i pomirljivosti. I tako bje provaljen znatan dio puta, koji vodi do mira, i u svojim je bitnim točkama došlo do najpotpunijeg sporazumka, a u drugim točkama do takovog približenja, e je posvema opravdano očekivanje, da će i ovdje doći do sporazumka. Ruski su se izaslanici pokazali kao sveopće upućeni, cilju svijesni i okretni državnici. Radili su najvećom lojalnošću i otvorenošću u svakom zgodom očitovali najveću stvarnost. Pokazali su, da nastoje, kako bi prema svojim silama pospješivali djelo mira, tako te se mnogo u čemu imade brzi tok mirovnih pregovaranja pripisati držanju ruskih delegata. Osobni je saobraćaj izmedju opunomoćenika četvornog saveza te opunomoćenika Rusije bio najtopliji i bez ikakove usiljenosti. Jelo se je zajednički kod istog stola, a kućedomačina je bilo njemačko vrhovno zapovjedništvo. Razgovori su kod stola bili potpuno neprisiljeni, te je vladao prijeko i prijeko prijateljski saobraćaj izmedju opunomoćenika. Većina je ruskih delegiraca vješta njemačkom jeziku. Službene su rasprave same bile vodjene naizmjenice njemački, ruski ili njemački uz tumače. Opunomoćenici su se četvornog saveza i Rusije rastali najsrdačnije, te postoji bez sumnje nada, e će doskora budući sastanak uroditi povoljnim rezultatima, kao i ovaj prvi odsječak mirovne konferencije u Brest-Litovskom.

RUŠJE.

London, 31. (D. u.) Reuterov ured javlja iz Petrograda: Prema večernjem su nekom listu bili prijašnji ministar predsjednik Goremkín, njegova supruga i njegov zet u jednom od svojih ljetovališta na Kavkazu po provalnicima umoreni.

Stockholm, 30. (D. u.) Ukrajinski informacioni ured javlja, da će ukrajinska republika napram obim ratujućim strankama očuvati neutralnost. Agentura javlja, da je izvršujući odbor zaključio za 30. prosinca veliku demonstraciju u Petrogradu i u Moskvi u prilog miru. — Kako javljaju iz Haparande uspostavljena je opet telefonska sveza izmedju Finske i Petrograda. Vijest o odlasku ruskih četa iz Finske ne odgovara činjenicama. Samo 6000 je Kozaka zapustilo zemlju. — Javljaju, da je bila otkrivena urota za umorstvo pučkih komesara prigodom boravka njemačkog odaslanstva u Petrogradu. — Glavni izvršujući odbor odobrio je 27. t. mj. bez debate sa svim protiv dva glasa politiku vijeća pučkih komesara.

D 51 1970 N-79-A

Berlin, 31. (D. u.) Finsko je izaslanstvo stiglo ovamo i bilo primljeno po državnom kancelaru grofu Hertlingu u prisutnosti državnog podtajnika izvanjskih poslova v. Busche. Izaslanstvo je predalo punomoć predsjednika finskog senata, koja ovlaštuje, izaslanstvo, da u njemačke vlade zatraži priznanje samostalnosti Finske. Državni je kancelar odvratio na nagovor državnog vijeća da je njemačka vlada proti živahnim simpatijama nastojanja finskog naroda, ali da je priznanje samostalnosti Finske sa strane Njemačke ovisno o sporazumku Finske sa ruskom vladom, s kojom upravu sad vodi Njemačka mirovna pregovaranja. Taj je sporazumak to laglje, što je Trocki kao ministar izvanjskih poslova, dao po ruskim zastupnicima u Brest-Litovsku na upit izjaviti njemačkim izaslancima, da će Rusija potpuno početi na ruku finskim željama, bude li se Finska obratila na rusku vladu.

London, 31. (D. u.) Reuterov ured javlja iz Petrograda sa danom 30. o. m. j.: Banke su u Moskvi, kao i u Petrogradu, zatvorene. — Kako se javlja, ustanovila se je u Turkestanu nova vlada.

* **Kobni časovi Europe.** Pod tim naslovom piše „Neue Zürcher Zeitung“ izmedju ostaloga ovo: Narednih se eto dana mora pokazati, da li središnje vlasti, a na čelu im Njemačka, otvoreno, pošteno i bezobzirno kod rasprava sa Rusijom zastupaju načela, koja samo i jedino omogućuju nakon toga pravi i trajni mir. Jer naglasiti valja ovo: Kane li se napustiti kobna načela brutalne sile i nasilstva nad narodima, a na njihovo mjesto staviti pravo, pravednost, umjerenstvo i obzirnost, tad mora to da se zbude već kod utanačenja mira, a ne možda tek kasnije. Pobjednik, mogućnik, ne smije kao ono nekad iskorištavati plod svoje premoći, uvjeravajući, da će kasnije promijeniti svoja načela — on mora danas sam sebe da pobijedi. Središnje su vlasti naprama Rusiji pobjednice. Vrijedi li opet i danas „vae victis“ („kao si ga pobjedjenima“), stavljati li će se bez obzira na daljnju budućnost uvjeti, koje mora pobijediti obzirom na svoj nevoljni položaj prihvatiti, tad ne dostaje temelja za trajan mir i zajednički život izmedju Rusije i središnjih vlasti, a tad će se all i antanta punim pravom moći držati zauzetog stanovišta, da je nalme trajni pravni mir moguć tek iza pobjede središnjih vlasti, a time se ubijalački rat na zapadu i jugu nastavlja. Mir sporazuma na istoku na temelju bez aneksija, pravo samoodredjivanja naroda, da, već pregovori na tom temelju, staviti će antantu pred čitavim svijetom, a ponajpače pred vlastitim narodima u nepravu i bitno joj otežati nastavak rata, ako uopće ne i onemogućiti, ali na svaki način baciti na nju sveopću odgovornost.

Političke vijesti.

Dr. Korošec o samoodredjenju naroda.

Dr. je Korošec napisao u božićnjem broju „Venkova“ o samoodredjenju naroda ovo: Kad se radi o samoodluči naroda, ne bi se smjelo zabraviti, da je sadanji ministar izvanjskih poslova, grof Czernin, bio svojedobno pristalicom samoodluke nemadžarskih naroda u Ugarskoj. Njegovci članci u „Reichspostu“ i njegova poznata brošura u toj stvari poznati su. Općenito se tvrdi i očekuje, da nam rat imade donijeti novo razredjenje naroda, pa je posve naravno, da se to može dogoditi samo na temelju samoodredjenja naroda. Nekada je, a i sada na početku svojega djelovanja grof Czernin stajao na tom stanovištu, pa se sada ne možemo nikako domisliti razlogu, zašto se je od toga stanovišta tako brzo odvrnuo. Svi vidimo, kako danas daleko ide u toj stvari ruska vlada. Tome ide najbolje u susret i naša deklaracija od 30. svibnja. I tako se približavamo što najviše možemo stanovištu ruskih boljševika. Glede dualističke forme naroda izjavio je dr. Korošec ovo: Poznato vam je, da je dualizam uistinu utemeljen za to, da mogu vladati dva naroda: njemački i mađarski nad drugim narodima. Ali vladanje jednih nad drugima znači, da jedni moraju vladati, a drugi biti potlačeni. Ali nije samo to. Dualizam se pokazao neprijateljskim ne samo g'edom na prava naroda, nego i gledom na svjetski mir. Način, kojim vladaju Mađari, izazvao je najneugodniji dojam u vanjskom svijetu. To valja ne samo za Ugarsku, nego također i za Hrvatsku, Bosnu i Hercegovinu. Dok budu potrajale te prilike, dođe je mir postije ovoga rata ugrožen. Ako imade taj mir da bude trajan, onda to imade biti mir, koji će uistinu sklopiti svi narodi. U tom miru moraju sudjelovati svi narodi. I samo na taj način može se doći do trajnoga mira. Glede načina, kako bi se imalo pozvati reprezentante naroda na ovakve mirovne pregovore, izjavio je dr. Korošec, da je u Austriji i u Hrvatskoj stvar vrlo jednostavna, pošto tamo zasjedaju parlamenti. U Bosni i Hercegovini morao bi se parlament tek otvoriti. Najviše bi poteškoća bilo u Ugarskoj, gdje nijesu narodi u parlamentu skoro nikako zastupani. Glede

Srba i Rumunja dovoljno bi bilo, kad bi se pozvali zastupnici njihovih crkvenih organizacija, a što se Slovaka tiče, zastupnike njihovih crkvenih i političkih organizacija.

Domace vijesti.

Riječ uredništva.

Početak novoga ljeta osvrćemo se s nekoliko riječi na naše čitatelje, radnike, seljake, mornare pa i na našu inteligenciju. List naš ide k vam eto već četvrtu godinu, dolazi već kao stari prijatelj i dobar znanac, da vam i nadašnje pripovijeda, da učiti i prosvjećuje. Dolazi k vama s uvjerenjem, da ćete ga primiti još s većim zadovoljstvom nego li prijašnjih godina, da ćete ga osjetiti kao nenadoknadivog prijatelja i savjetnika. Dolazi i sa sigurnošću, da ćete ga i vi svi s oduševljenjem prigrliti, da ćete ga gajiti i podupirati, i ne ćete dozvoliti da umalakshe ili propadne. List nema svog osobitog pravca ni cilja, list izlazi za narod, i prihvaća pravac, što mu ga podaje narod. Narodne potrebe, narodni zahtjevi, narodni životni interesi, to su ona usta, kroz koja naš list govori. List će biti onakav, kakvog bude htio imati narod, i narod može i mora da govori putem lista otvoreno i jasno sve ono, što on hoće. Obratimo se i na našu inteligenciju, na jezgru našeg naroda, koja bi nas morala poduprijeti, savjetom i činom i preneti iz onog mirnoga i mlakavosti u kojoj živi. Narod se budi. To osjećamo danas svi. Narod je dozreo već, i njegova će prirodna snaga provaliti velikom silom. Da učinimo svoje. U tom radu, koji nastaje, u tom kulturnom boju, list naš ne će biti glasnikom pojedinca, a ništ stranke, list će postati glasnikom sveukupnog naroda. I budemo li u tom natjecanju stajali čvrsto, jedan prigrljen uz drugoga, moći ćemo mnogo brže i mnogo lakše postignuti ono, što se kroz mnogo desetljeća pa i stoljeća zanemario. Radnik i seljak, svećenik i učitelj, profesor i odvjetnik, svi okupljeni oko zajedničkoga rada, svaki neka izrazi svoj osjećaj, svoju želju i svoju misao. I list će biti bogat i sadržajem i bogat opsegom i bit će ne samo proizvođačom nekolicine, nego i proizvođačom sveukupnog naroda. U tvrdj vjeri, da nas je narod razumio i da će nas poduprijeti, stupamo u novo polje rada. Na tom putu ne možemo a da se ne sjetimo velikog čina naših mornara, koji je dostojan našeg naroda, i ne možemo, a da im se iz dubine duše nerazvijenog još naroda ne zahvalimo! Povijest će i potomci znati prosuditi naš rad, te će neumoljivom rukom napisati u knjizi historije: Bili su veliki, učinili su mnogo — ili bili su ništarije. Što ćemo od ovog dvojog odabrati, zavisi o nama.

Aprovizacijono povjerenstvo u Pull umoljava nas, da priopćimo ovo: U posljednje se je vrijeme spočitavalo ovom aprovizacijonom povjerenstvu, da razdoba živčnih sredstava nije uređena tako, te bi se moglo izbjeći tako zvanom „postavljanju u red“, i da to povjerenstvo nije uzelo ma ni najmanje obzira na želje i predloge, podnešene po javnosti, odnosno u novinstvu. Načelno je to povjerenstvo mlijenja, da bi se takove stvari imale rješavati u krilu samoga povjerenstva, a ne, da sačinjavaju predmet javnoga raspravljanja, i to još u polemičnom obliku. To ne možda se toga, kao da kanl povjerenstvo izbjeći javnom raspravljanju, nego s toga, što to iziskuje ugled ureda i štovanje, koje ide njegovim članovima. Ako dakle to povjerenstvo polazi u ovom slučaju drugim putem, zblva se to jedino s toga, da se uzimogne iscrpljivim načinom, kako je povjerenstvo svakom zgodom učinilo sve i sva, da se pučanstvu uštedi dugotrajno ono „postavljanje u red“. Ako se ali žalbože uza sve dobre namjere nije moglo svaki put to postići, razlog je tomu samo u onim, po više puta već spomenutim poteškoćama, a ne možda u tom, što su bile poprmljene odredbe manjkave ili nepromišljene; nešto se boljega nije moglo učiniti. Dugotrajno „postavljanje u red“ imade pučanstvo u većini slučajeva samo sebi da pripiše, jer hoće u jednom jedinom danu doći do robe, umjesto da kupuje tu robu uz udobnosti, pružene joj po povjerenstvu; povjerenstvo ne posjeduje nijednoga sredstva, kako bi stalo na put toj navici pučanstva. Još mora da se istakne i to, da se povjerenstvo imade ne možda od danas, nego od svog početka boriti nepučenošću radnog osoblja, te da njegovi koraci, poduzeti u tom smjeru kod nadležnih mjesta, nijesu imali praktičnog rezultata. Sam ured je za pučku prehranu morao priznati te odnošaje, no uza najbolju se volju nijesu mogli isti poboljšati i — obzirom na daljnje trajanje rata — postoji bojazan, da će se još i pogoršati. Uostalom se ono „stavlanje u red“ nema pripisivati povjerenstvu, nego samomu pučanstvu, pošto pučanstvo nije slušalo i pouzdavalo se u povjerenstvo, kadno je to povjerenstvo bilo proglašilo, da imade maslaca i ječma za čitavo pučanstvo, a da se taj živež može izdati u pet, a ne u dva dana. Da je navodno slabo upućeno osoblje do-

tične prodavaonice potpuno vršilo svoje dužnosti, dokazom jest i činjenica, što je to osoblje žrtvovalo dapače i slobodno vrijeme; odredjeno za ručak, kako bi se živež što brže porazdijelio, i što je samo na jedan jedini prodajni dan utrlžilo znatan iznos od 14.000 kruna. Na svaki je način spremno potpisano povjerenstvo, da poduzme daljnje mjere, kako bi se roba mogla što brže porazdijeljivati; no mora staviti na pučanstvo molbu, da ta nastojanja podupire, a da ne radi proti njima, stavljajući im poteškoće sa svoje vlastite strane. Obzirom na spočitavanje, kao da se povjerenstvo ne obazire na pritužbe općinstva, to je ovo povjerenstvo svoju susrelljivost u tom pravcu dostatno dokazalo time, što je ustrojilo posebno mjesto za pritužbe, gdje može pučanstvo iznijeti svaku želju i svaku pritužbu, te može biti uvjeren, da će se te želje i pritužbe u okviru mogućnosti ispitati i uvažiti. O stavljenom predlogu, da se zalha robe preda trgovcima na preprodaju, ne misli povjerenstvo raspravljati, a to zato, kako bi s jedne strane pripriječilo daljnje povisivanje već i onako visokih cijena, a s druge strane, jer bi to značilo povratak u „status quo“ (kao ono nekada). Povjerenstvo ustraje na svom već češće objavljenom stanovištu, da samo izravna prodaja potpuno odgovara interesima potrošača. Jasno je samo o sebi, ako se u buduće pokaže otvorenje novih prodavaona potrebitim, da će ovo ravnateljstvo tomu drage volje ići na ruku, pošto je jedina želja aprovizacijonog povjerenstva ta, kako bi se iskazalo korisnim po pučanstvo.

Za božićnicu istarskim učiteljima. Primamo i uvrštujemo, prepuštajući našem dopisniku riječ. Ugledno uredništvo! U našem cijenjenom listu od 22. prosinca 1917., broj 883 izišao je članak „Za božićnicu istarskim učiteljima“, u kojemu ima i nekoliko neistina. Uvjeren sam, da to ugledno uredništvo nije možda ni slutilo, da se odnosnim člankom ne samo nepravedno i nezasluzeno napada, nego i javnom ruglu izvrgava jedna javna oblast i... predsjednik zemaljske upravne komisije za markgroflju Istru. Neistina sastoji u tomu, što se tobože „iz najpouzdanijeg izvora“ tvrdi, da je predsjednik Vj. Lasciac samovoljno odredio, da se pripomoć od 500.000 K, koju je vlada doznačila učiteljima Istre za godinu 1917. uračuna kao pripomoć za godinu 1918. U članku se pak pita zemaljsko školsko vijeće i zastupnike, kako mogu dopustiti, da predsjednik samovoljno raspolaže javnim novcem. Na koncu se čita: Kao zahvalu za Vaš besavjesni postupak protiv naš istarskih učitelja, imat ćete prokletstvo naše gladne djece. Istarski učitelji. Pošto su navodi ovog članka — koji je, budi mimogred rečeno, ispod dostojanstva jednog javnog učitelja — neistiniti, te pošto se takove neistine šire na štetu oblasti postavljene od vladara, huškajući javnost na nju, to su se odnosnim člankom prekršile ustanove kaznenog zakona. Uvjeren sam, da je tom uglednom uredništvu u žurbi izbjegao sadržaj spomenutog članka, pa se nadam, da će u jednom od narednih brojeva izjaviti, da se je ispostavilo, da je odnosna vijest neistinita, radi čega da se opozivlju netemeljiti napadaji na predsjednika Vj. Lasciac. Kako pak stvari stoje, bilo je tom uredništvu priopćeno u jednoj vijesti od 24. t. m. — S poštovanjem Vj. Lasciac.

Za našu srednju školu. Primamo od naših djevojaka i uvrštujemo: Prigodom božićnih blagdana sakupile smo u našem ubavom Ližnjanu malenu svoticu u korist srednje škole u Pulli, u društvu s dva naša mlada dječaka od dvanaest godina, koji hoće također da pridonesu za gradnju svoje škole, i da tim koriste i sebi i drugima. Sabirala je potpisana uz pripomoć i sudjelovanje Foške Bojuna Ivanove i Josipa Jelčića Meničeva te Ivana Grbiničeva. Najljepše se zahvaljujemo svim onima, gdje smo naišli na plemenito srce, i koji su dobro razumjeli, u koju li svrhu sabiremo. Bit će ljudi, koji ne vjeruju još u naš sigurni uspjeh, ali dužnost nas naša tjera, da poradimo iz ljubavi prema narodu i prema domovini. Magla i oblaci rasplinut će se pred našim očima, i sunce će žarko zasijati, jer čvrstvo smo uvjereni, da ćemo uz božju pomoć i radničke sile uspješno prebroditi sve poteškoće i doći do našeg cilja. Naše su mladice još slabe i nejake, ali dobar će i plemenit plod donijeti. Nikakva sila, ni vjetrovi ni zlog mraza, a ni tvrućine ne će toj mladici nauditi. Bit će to naša djeca, koja će se odgojiti u našem jeziku, u našoj školi i u našem duhu, te postati prosvjeđeni i vrijedni gospodari, na radost i korist narodu i domovini. — Zora će nam ranim jutrom zabijeliti, ona će nas na rad uputiti; ondje jerbo, gdje se rada sile slože, tvrdo gvozdje prekinut se može. — Složno samo naprijed! U radu i slozi naš je spas! Prigodom nove godine najsrdačnije šaljemo čestitke svim našim ljudima po Istri, uz želju, da bi nam nova godina donijela davno željeni pravedni mir, što bi nam najbolja utjeha bila. — Manda Vojnić Jakovljeva, Ližnjan.

Dar. Da počaste uspomenu blagopokojnog oca, ovdješnjeg suca gosp. K. Marušića, polažu činovnici c. k. kotarskog suda u Puli, za „Zavod dojenčadi“ K 50.

Lutrija. C. kr. tvrdjavni komesar javlja nam, da je bilo prenešeno vučenje 7. efektne lutrije pripomoćnog ureda c. kr. ministarstva unutrašnjih poslova na dan 25. siječnja 1918. Srećke se mogu naručiti kod centrale spomenutog ureda u Beču I., Salvatorgasse 12.

Mikodari za hrvatske škole u Puli. Prigodom „Božićnice“ sakupljena je među jugoslavenskom momčadi po gg. Janku Blažić i Simi Vranić na Nj. Vel. brodu „Prinz Eugen“, svota od K 876.— (prije K 524.—, ukupno K 1400.—) i položena preko uprave našeg lista uz ove popratne riječi: Požrtvovno se sjećamo ovom malom svoticom, da nadarimo našu bratsku djecu. Djeca naše grude, nek ne gube nadu, da ih nema ko nadariti; imade nas još, koji žrtvujemo srcem i dušom da uzmognemo pomoći i spasiti naš mladi naraštaj iz ove užasne bijede. Na mladima svijet ostaje! Toga smo si u potpunom smislu svijesni. Zato neka se ima naša mladež ovih blagdana nečemu veseliti i uz to sjećati se, da nije još njihov duh izumro. Odazvali smo se u malom broju, što slijedi, ali nažalost, da nijesmo još svi svojim očima progljedali i osjetili jugoslavenske dužnosti, koja nas sve i svakog pojedina veže, da priskočimo u svakom pogledu i svakom zgodom, da možemo postignuti ono, što nijesu naši stariji. Zato braću drugove umoljavamo, nek se odazovu u što većem broju za spas naše budućnosti. Uz to čestitamo blagdane našoj dječici kao i svima onima, koji nas istim srcem slijede. Jugoslavenska omladina. — Darovaše: po K 21.—: Janko Blažić; po K 20.—: Ivan Relja; po K 15.—: Ivan Baran, Ivan Lorenčin; po K 10.—: Aleksandar Rukavina, Paval Sablić, Joso Petković, Vice Arbanas, Mate Skunca, Antun Šimić, Antun Simić, Marin Cetinčić, Franc Hero, Šime Poljak, Ilija Popović, Lovre Lovrić, Šime Šiljeg, Paško Kalterma, Ante Dujmović, Josip Rušinić, Svetozar Žakić, Petar Gavrančić, Ante Stjepić, Josip Stupin, Kuzman Lukin, Karel Tuma, Šime Vranić, Šime Petković, Svetlin Lučin; po K 12.—: August Naderer; po K 8.—: Josip Antić, Petar Oguć, Belić M. Jakov Miletić, Antun Žuvela; po K 7.—: Franc Barballić, Ignac Diraka, Ivan Mahulja; po K 6.—: Ivan Radulj, Andrija Bonifačić, Ante Gracin, Petar Dumančić, Mate Dodoja, Grigo Strika, Ivan Volarić, Augustin Poljak, Mejić; po K 5.—: Mihaljević, Vlaho Paulin, Nino Lušić, Marko Hrelja, Josip Lovrić, Martin Belić, Jerko Kunčić, Ljubo Barišić, Milan Petović, Dinko Dulčić, Marko Živković, Danko Mihaljević, Ivo Zore, Ivan Lozica, Petar Vujčić, Josef Franin, Dušan Tomčić, Jasov Dulčić, Nikola Vujević, Martin Petek, Milan Kuštreba Stevan Bucalo, Ivan Sokol, Ivan Solić, Giovanni Mario Martinčić, Joso Štrličević, Ivan Kaizer, Božo Burmeta, Dujo Tadin, Marijo Palliška, Klein Vilko, Petar Doretić, Ivo Knežević; po K 4.—: Paško Vržina, Ivan Jukopila, Marko Berovina, Mate Culinović, Šime Božin, Petar Grgeta, Ivan Jadrijev, Josip Tomčić, Julijus Frančekškin, Jandrija Maras, Jakov Gobo, Mate Brezac, Krsto Grbas, Rudolfo Čekada, Antun Čarić, Mate Čepčić, Ante Žilko, Jakov Billić, Šime Dundov, Vjekoslav Blečić, Vjekoslav Diraka, Josip Rovnik, Ivan Srdelić, Jakov Percan; po K 3.—: Luka Stjepović, Dujo Vetman, Josip Novak, Marko Šepčić, Krsto Matković, Lovre Ivankov, Filip Lelas, Ivan Zaninović, Anton Radman, Ivo Jelušić, Jakov Sladojević, Mijo Kazija, Leopold Blažić, Andjelko Biškupić, Anton Gobo, Vatroslav Vrban, Petar Kapor, Ivan Čučuković; po K 2.—: Albert Šinigoj, Srećko Branica, Josip Marinović, Stipe Travas, Franc Škrobica, Ivo Bogdanić, Ivan Barić, Andre Juričić, Vjekoslav Jakominić, Anton Buljat, Franc Galjanić, Karlo Jurić, Ilija Jurković, Anton Colić, Stojan Mirkić, Šime Čubrić, Rafael Barin, Tvrtko Čorić, Martin Latković, Šime Matošić, Anton Stojan, Ivan Bulić, Grgo Šegović, Ivan Balanca, Grgo Jakus, Jure Radja, Ljubomir Kevrić, Anton Šepić, Wilmoš Kaszas, Nikola Jontić, Srećko Branica, Šime Čapalija, Ante Ljubić, Karl Slesinger, Jure Odanović, Anton Kurelić, Mate Špain, Ivan Vodopija, Joško Job, Alois Dolenc, Jakov Paškvan, Ivo Kecelj, Dujo Dujmović, Ante Orlić, Nikola Stjepić, Giuseppe Demarin, Dragutin Marohnić, Josip Bursić, Jakov Ercegović; po K 1.—: Paško Klapčić, Anton Zobec, Aleksandro Weber, Andrija Škerk. Živjeli plemeniti darovatelji i požrtvovni sakupljači! Naprijed za našu najpotrebniju narodnu stvar!

Naknadno su položeni za hrvatsku srednju školu u Puli, slijedeći doprinosi: Sakupljeno po uzornim gospodjicama Mandi Vojnić i Foški Boljun u Ližnjanu K 242.20 (imena vrijednih darovatelja, objelodanit ćemo naknadno). — Sakupljeno po gosp. Zvonimiru Randić, među našim radnicima kopno-vodogradjevne direkcije K 70.—.

— Sakupljeno po gosp. Josipu Klumiću, među našim radnicima kod iste direkcije K 35.—. — Sakupljeno među gg. časnicima bos-herceg-pješ. pukovnije br. IX. 2 K 35.—. Darovaše: po K 5.—: zastavnik Martin Fedel, nadporučnik dr. Licht, poručnik Emin Brka, zastavnik Zmaj Hadžihalilović, zastavnik Ivan Novak, zastavnik Dragutin Wolko, zastavnik Ferdinando Glas. — Polaže gosp. N. N. sa Nj. Vel. broda „Szent Istvan“ K 6.—. — Polažu po K 2.—: gg. Josip Jugovac, Franc Brumnić, Martin Natinić, Antun Sterpin. Ukupno K 396.20; zadnji iskaz K 33.391.30; sveukupno K 33.787.50. Hvalevrijednim darovateljima hvala i čast! Požrtvovno naprijed za našu narodnu kulu prosvjete!

Prodaja ribe. U slučaju, da prispije riba prodat će se ona danas. Pravo kupovati ribu imaju danas vlasnici živežnih karata počevši od broja 5701.

Pomozite udovicama i sirotama Trsta i Istre!

Kod c. k. Landsturmbezirskommando Pazin br. 5 koja je sada u Radgoni u Štajerskoj, zasnovan je fond za potpore udovicama i sirotama onih, koje su pripadali svim formacijama ove komande.

Sredstvima, koja su na raspoloženju, podupirat će se najbliži članovi obitelji naših hrabrih junaka, koji ili padoše ili ostadoše privredno nesposobni vršeći svoju najuzvišeniju dužnost braniti našu divnu domovinu.

Već tri godine drže se vrijedni sinovi svih naroda iz Istre i Trsta na svim frontima i zastavljaju žestoke navale moćnih naših neprijatelja.

Kod te bezprimjerne odbrane našeg doma i ognjišta žrtvovaše mnogi ponajbolji i ponajhrabriji svoj život ili snagu i zdravlje svoje. Udovice i sirote tih junaka ostaše u nuždi blje ih najveća nevolja.

Jednako još bjesne strašne bitke, još traje najljepša borba, što je svjetska historija pamti, premda je naš premilosrdni car blagovoljno ponovno ponuditi častan mir našim neprijateljima. Mnogo će još patnja i nevolja neprijatelj nagnati na naš zavičaj.

Stoga, ako otaremo suzu udovicama i sirotama junaka, koji proleše svoju krv za ljubljenu otadžbinu, ako im olakšamo sadašnje i buduće uslove života, ispunit ćemo samo jednu dužnost, podmiriti ćemo samo jedan dug.

Borci na fronti, oficiri i momčad, znadu što je njihova dužnost prema palim ili osakaćenim drugovima, te rado i požrtvovno sakupljaju za tu plemenitu svrhu.

No stigli prinosi suviše su, nažalost, maleni, jer su potrebe vrlo velike.

Zato neka svi ljudi dobra srca, cijelo stanovništvo, koje je za ovoga rata već često dalo dokaza svoje žive ljubavi prema bližnjemu, neka vlasti i uprave, ustanove i društva, te sve one osobe, koje su sa bilo kojeg razloga od vojne službe oslobođene ili oprostene, neka svi živo

podupiru ovaj fond, besplatno upravljani, i neka nastoje da darovima i dobrovoljnim prinosima uvećaju taj fond.

Ako udovicama i sirotama junaka, što padoše na bojištima, osiguramo budućnost, ako ih učinimo vrijednim članovima čovječanstva, najljepše ćemo se i najuspješnije odužiti svim onim sinovima našega naroda, kojih se s tugom, ali i s ponosom sjećamo.

Fond za udovice i sirote kod c. k. Landsturmbezirskommando Nr. 5, sada u Radgoni (Štajerska). Konto austrijske poštanske štedionice Nr. 151.153.

Vojničke vijesti.

Dnevna zapovjed lučkov admiralata broj 365 od 31. prosinca 1917.

Posadno nadzorstvo nadpor. Edtmayer.

Lječničko nadzorstvo na N. V. b. „Bellina“;

pučko-ustaški liječnik dr. Zelländer

Lječničko nadzorstvo u mornaričkoj bolnici;

linijski liječnik dr. Färber.

Sretno novo ljetto!

želi brijačnica

Zvonimir Gjurin

Sretno novo ljetto!

želi tvrtka

JOSIP SLAMICH

zastupnik za kupnju kovina bečke kovinske centrale dioničkog društva za vojne dobave.

Cafe Tegetthoff

najveća kavana u Puli.

Ima na raspolaganje veliki broj austro-ugarskih, njemačkih i švicarskih novina, u hrvatskom, češkom, njemačkom i talijanskom jeziku.

Veliki salon. - 5 biljara. - Točna poslužba.

Za mnogobrojni posjeti preporuča se vlasnik.

Osiguranje

miraza putem ratnog zajma

kod c. k. austrijske vojničke zaklade za udovice i sirote, u Trstu, Puli, Voloskom, Pazinu, Kopru, Poreču, Krminu i Cervinjanu.

Primjer:

Za osiguranje miraza putem ratnog zajma od K 2000.— na 15 godina treba plaćati K 90 godišnje. Premije mogu biti isplaćene također na jedanput unaprijed, te se u tom slučaju mora isplatiti K 1015.30. Umre li onaj, koji potpisuje n. pr. u drugoj godini ugovora, isplaćuju se neupotrebljene premije od K 399.06 odmah u novcu i dijete, koje ima pravo na primanje dobije, kad isteče 15 godina, K 2.000.— nominale, a da ne treba doprinijeti daljnjih uplaćivanja.

Novac za nauke!

Oci, majke skrbite za svoje kćeri i sinove.

Bez liječničke svjedodžbe!

Bez doplatako!

Bez inih pristojbina!

Osiguranje miraza putem ratnog zajma s godišnjom rentom koja se isplaćuje.

Umre li n. pr. osiguranik, koji je zaključio takovo osiguranje u svoti od preko K 3000.— ratnog zajma, u 5. godini osiguranja, isplatila bi se odmah iza njegove smrti mrtvačka svota od 10 posto t. j. K 300.— i za vrijeme ostalih 15 godina osiguranja isplaćivala bi se osiguranome djetetu

godišnja renta za odgoj

u iznosu od K 300.—, a dijete prima osim toga na koncu osiguranog roka K 3000.— nominale. Dakle ukupno isplaćuje se djetetu K 8000.—

MALI OGLASNIK.

Prodaju se dvije lijepe kuće, u kojima se može otvoriti trgovina. Obratiti se Agenciji Borisi, trg Custoza 37-I. 1-3

Traži se soba sa pokućstvom u blizini gradskog tržišta, ili u ul. Medolino. Upitati se kod uprave. 1-3

Traži se stan sa dvije sobe, kuhinjom (po mogućnosti k tome malu sobicu) s vodom i plinom, za malu obitelj. Adresu položiti na upravu lista.

POLITEAMA CISCUTTI.
Danas u Utorak
velike kinematografske predstave sa sljedećim rasporedom:

Otrovna čaša.
Senzacionalni film iz života meksičkih Cowboja u 4 čina s GUSSI u glavnoj ulozi.

Početak: u 2, 3:10, 4:20, 5:30 i 6:40 sati pop.

CIJENE:
Ulaznica za parter i lože K 1.—; lože K 2.—; zatvoreno sjedalo —50 fillra; galerija —40 fillra.
Samo za odrasle! Samo za Pulu!

Kino „Crvenog Križa“
Ulica Sergija broj 34.

Danas novi raspored

Početak od 2:30 do 8:30.

Neprekidne predstave.

Ulaznica: I. prostor 1 K; II. prostor 40 fill.

Uti se može kod svake predstave.
Ravnateljstvo se pridržuje pravo promijeniti raspored.

Podpisivanje ratnog zajma, skopčanog sa osjeganjem, traje još dalje kod ovdješnje c. kr. vojničke zaklade za udovice i siročad na trgu Custoza br. 45, I. k.

„Kreditno i eskomptno društvo“
PULA, trg Custoza 45

prima u pohranu novac uz najviši mogući kamatnjak, te isplaćuje uloške po dogovoru, bez obzira na ratno doba, u svakoj visini.

Uredovni sati su: od 9 do 12 prije podne i od 2 do 4 popodne.

„HRVATSKI LIST“ prodaje se:

Vodnjan: Prodaja duhana A. DEBETTO.
Kaufman: Prodaja duhana TURČINOVIĆ.
Pazin: Papirnica NOVAK i prodaja duhana IVICH.
Poreč: Prodaja novina MARTIN SREBOTH
Trst: Novinsko opravništvo G. FANO, knjižara i papirnica GORENJEC & Comp.
Buzet: D. SIROTIĆ.
Volosko: M. STIRN.
Lovran: A. BASSAN.
Kastav: Lj. JELUŠIĆ.
Tinjan: DUSAN DEFAR.
Čerovlje: JELE GRAH.
Sv. Petar u Šumi: JOSIP BANOVAČ.
Višnjan: A. GASPARINI-GRŽINA.

DOBRO ĆE ZASLUŽITI

svaki onaj, koji bere i sakuplja snho i zeleno lišće lovorike, smilja, dušice, smrčaka, pelina, kao i svakovrne ljekovite trave i korjenja.

Uz dobru plaću prima tvrtka
Maraspin
na Premanturskoj cesti.

Fijole, fijole -- na novo lito gre.

Bura je mlatila utrkama u vrtu, koje su šumile i cvilile, dok je barba Tone sjedila kod ognjišta, grijao svoju bukaletu vina, u koju je umočio one na žeravici pregorene korice. Strina se je Ana još kretala po kući, promijenjivala, namjestala. Ovo ovamo, onu fotografiju na zidu treba postaviti onamo na ormar, treba pripremiti dobre i jake rakije, suhih smokava, da bude sve pri ruci kad oni dođu.

Ta oni moraju doći. Njihov je Grgo još prije zapada sunca otišao, i on će doći, pa će onda svi ovdje proslaviti tu večer, kao što je to vazda bilo, i kao što mora i za vazda biti.

Samo da je prije i barba Tone uvijek na današnji dan odlazio, jer on je bio na dugo i široko poznat kao prvi koledvač, koji je znao sve pjesme, čestitke i tužaljke na izust, pa se o njemu pričalo ne samo u selu, nego i u cijelom kotaru, gdje ga je znalo i veliko. Ali danas ne može. Htio je već da ode, ali križa mu nikako ne dađu, i kad ustaje, nekako ga čudno zaboli, da mora odmah opet sjesti. Nije on više za to, jer nije više ni onako mlad, kako je bio nekada, kad bi bio svojim nabranjem uspavao i najtvrdjeg slušaoca.

Poslao je zato svoga Grgu, nek ide on fijolati, nek bude barem neko od njegovoga koljena, kad on ne može. I susjedi i suseljani biti će s Grgom zadovoljni, jer i ako on nezna onako pričati sve na izust, i iznositi sve nove i nove stvari, to je ipak u njemu ona mlada bujna barba Tonina krv, a barba Tone zna, kakav je on bio.

A pa onda nije više dijete, i oni, koji su s njime, iskusni su ljudi, i barba Tone zadovoljno zakima glavom, jer se dosjetio, da je s njime bilo cijelo selo zadovoljno i ponosno, kad je on pri puću otišao fijolati.

On još u mislima o svojoj dalekoj mladosti a pred vratima se začuju koraci i pjesma.

— Fijole, fijole — na novo lito gre — Mlademu kralju — gospodinu Bogu poklonimo sel Fijole, fijole — na novo lito gre! —

Tone se veselo prene. Jest i Grgo pjeva, i lijepo pjeva, vikli se — njegov je krv.

— Kako mu je ime — Tone mu je ime, Bog ga poživi, i ta diva Marija, ka je Boga rodila. — Fijole, fijole — na novo lito gre! —

Strina je Ana već stajala iza zatvorenih vratiju, i kad završi pjesma, odrine drveni kračun, i fijolači banu u kuću.

Pet ih je. Lica im crvena, od vjetra i pića, od pjevanja i dugog nabranja. Provalili u kuću kao bujica, sva petorica na jedamput, pa onda bez oduška nabrajaj!

Stari se Tone medjutim digao iz svoga kuta, postavio na žeravicu veći komad bijele krušne kore, uzeo onu veliku bukaletu, o kojoj se pričalo po selu, da ju je donio bio od nekuda još djed staroga Tone, otišao pod bačvu i natočio vina, jakog i crvenog, nek se znađe, da je stari Tone još uvijek onaj, koji ne pušta prijatelja iz kuće, a da ga obilno ne pogosti i ne nadari.

Strina je Ana otišla u spremnicu i donijela starih, suhih kobasica. I dok su kobasice na žeravici cvrčle, i dok je bura lupala o prozore i vrata, strina je Ana pripravljal stol.

Najprije velik šaren stolnjak, pa onda onu veliku bukaletu vina, litru stare jake rakije, koja je bila za taj dan sačuvana, smokve, krunice i plasnice, orahe, mendule.

Koledvači su medjutim dalje pjevali, nabrajali zasluge pokojnika, koji su možda pred deset godina umrli, pripominjali, da je nestalo vrijednih članova u obitelji, izmolili zatim očenaš za pokoj njihove duše, pa onda proročki opominjali, da sve ista sudbina čeka, iste četiri daske, ista gruda zemlje.

Napokon se sjetili i Grga, koji je s njima govorio, oduševljen i razgrijan, sjetili ga, da mora doskora postati mladoženja, kazali mu kakva li ga budućnost čeka, kakvo li potomstvo, kako treba da živi u ljubavi i sreći, da bude uvijek zadovoljan, kako ne smije biti ni prepiraka ni samovolje, nego sloga i sveti mir. I tako su u koledvačkim stihovima prošli cijelim životom, svojim i tuđim, iznijeli što li je staro ljetu dalo a što oduzelo, i što li se od novog očekuje.

A Grgo je veselo s njima pjevao, pjevao o svojoj budućnosti i sanjao o svojoj sreći.

Strina je Ana sa zadovoljstvom promatrala sad Grgu, svoga jedinca, sad one ostale stare, poznate i domaće glave. Kad su dopjevali, zaredala je velika bukaleta od ruke do ruke, i opet je svaki govorio, svaki nazdravljao.

Iza nazdravica posjelo se k večeri. Kobasice, vino, smokve, rakija, orasi. Sve je trebalo da se okusi, da se ne uvrijedi gospodara, koji od srca rado daje...

Nestalo koledvača, nestalo fijolanja, prošlo je veselje, prošlo je doba, kad se sretno živjelo. Ogromni je plamen zla zahvatio svijet, koji se brani i uzmiče... Prošao badnjak, Božić, našlo i novo ljetu, a promjene još nema. Mi se svi obraćamo na to novo ljetu, na koje je otisnut velik jedan upitnik: hoće li biti bolje, hoće li donijeti ono spas i mir.

U toj bijedi, u tom teškom iščekivanju ugodno nam zuji ušima, kao priča iz drugoga svijeta, stara poznata domaća pjesma.

— Fijole, fijole — na novo lito gre...